

شمار
۱۰۵

ماهنامه انجمن علمی روانشناسی
خانواده ایران
Journal of Family Psychology Association of Iran

دی ۱۴۰۱

فهرست مطالب

صفحه	عنوان	صفحه	عنوان
۵	گزارش مقاله: پرورش خلاقیت دانش آموزان تیزهوش: برنامه جامع حل مسأله خلاق	۲	یادداشت: طرحواره‌های ناسازگار
۷	معرفی کتاب: کودکان با ما ارتباط برقرار می‌کنند اگر...	۳	گزارش پایان‌نامه: اثربخشی درمان روان‌تحلیلی کارن هورنای بر سازمان شخصیت و سازگاری زناشویی مادران متقاضی طلاق بر اساس تیپ‌های شخصیتی کارن هورنای: یک پژوهش موردی

طرحواره‌های ناسازگار و معرفی کتاب

در معرفی کتاب «زندگی خود را دوباره بیافرینید» نوشته یانگ (منتشر شده به زبان فارسی در انتشارات ارجمند) گفته شد که طرح‌واره‌ها به باورهای کلی و نسبتاً پایدار درباره خود و جهان اشاره دارد که تحت تاثیر دوران کودکی شکل گرفته و شامل مولفه‌های شناختی و هیجانی قوی است و تمایل دارند که در موقعیت‌های مختلف نمایان شوند و زندگی فرد را تحت تاثیر قرار دهد؛ همچنین افراد ممکن است نسبت به این طرحواره‌ها آگاهی نداشته باشند، به همین دلیل به طرحواره‌ها را تله‌های زندگی هم می‌نامند، زیرا به صورت پنهانی عمل می‌کنند و آسیب می‌رسانند.

در همین راستا علاوه پیشنهاد می‌شود که کتاب «کشف تله‌های زندگی» چاپ انتشارات دانژه نیز مطالعه شود، چون باعث آشنایی بیشتر با طرح‌واره‌ها برای ناسازگار، تله‌های زندگی و ذهنیت‌های طرحواره‌ای (وضعیت هیجانی، شناختی و رفتاری فرد) می‌شود و برای کسانی که می‌خواهند بدانند چرا درگیر تصمیمات و رفتارهای اشتباه می‌شوند و چطور از بروز مشکلات در آینده پیشگیری کنند مفید است.

گزارش پایان نامه:

اثر بخشی درمان روان تحلیلی کارن هورنای بر سازمان شخصیت و سازگاری زناشویی مادران متقاضی طلاق بر اساس تیپ‌های شخصیتی کارن هورنای: یک پژوهش موردی

پدیدآور: سهیلا جعفرپور، **استاد راهنما:** دکتر شاهرخ مکوند حسینی، **استاد مشاور:** دکتر پروین رفیعی نیا

دانشگاه سمنان، پایان نامه دکترای تخصصی روانشناسی، ۱۴۰۱

چکیده

پژوهش‌های بسیاری تا کنون نشان داده‌اند که درمان‌های روانشناختی می‌توانند در پیشگیری از طلاق مؤثر باشند، با این حال پژوهش‌های اندکی تغییر و یا اصلاح سازمان شخصیت افراد متقاضی طلاق و تأثیرات آن بر سازگاری زناشویی را مطالعه کرده‌اند. هدف این رساله دکتری بررسی اثربخشی درمان روان تحلیلی کارن هورنای بر اساس سه ریخت شخصیتی مطرح شده توسط وی بر سازمان شخصیت و سازگاری زناشویی مادران متقاضی طلاق بوده است. در این تلاش از طرح تک آزمودنی از نوع B/A بهره‌گیری شده است. شرکت کننده‌ها از میان ۴۰ مادر متقاضی طلاق مراجعه‌کننده به دو مرکز مشاوره شهر تهران (مرکز مشاوره نشاط و مرکز مشاوره دانشگاه آزاد اسلامشهر) در سال ۱۳۹۹ به صورت نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. به این صورت که پس از پاسخگویی به پرسشنامه هورنای-کولیج برای هر یک از سه ریخت شخصیتی هورنای ۲ شرکت کننده و در مجموع ۶ شرکت کننده انتخاب شدند. سپس مصاحبه سازمان شخصیت (STIPO-R) در

سه مرحله ابتدا، میانی و انتهای درمان و پرسشنامه سازگاری زناشویی اسپانیر در چهار مرحله اجرا شد. درمان روان‌تحلیلی هورنای بر اساس پروتکل درمانی ۱۵ جلسه‌ای طراحی شده توسط فیض‌آبادی و همکاران (۱۳۹۸)، با توجه به انعطاف پذیر بودن و افزایش تعداد برخی از جلسات درمان طی ۲۵ تا ۳۵ جلسه فردی ۶۰ دقیقه‌ای، یک تا دو جلسه در هفته به مدت ۶ ماه اجرا شد. داده‌های بدست آمده با استفاده از روش استاندارد ترسیم دیداری، شاخص تغییر پایا با فرمول اصلاح شده برای محاسبه تغییر آماری معنی‌دار و استفاده از فرمول درصد بهبودی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته‌ها حاکی از آن بود که درصد بهبودی به ترتیب در ابعاد شخصیتی خودشیفتگی (۵۴/۱۶٪)، دفاع‌های نابالغ (۴۹/۷۱٪)، ارزش‌های اخلاقی (۴۸/۶٪)، خشونت (۴۴/۶۵٪) و هویت (۴۴/۱۶٪) معنادار و اثربخش بوده ولی در مؤلفه روابط موضوعی معناداری در هیچکدام از ریخت‌های شخصیتی هورنای مشاهده نشده است. مقایسه میزان بهبودی در میان سه ریخت شخصیتی نشان داد که بیشترین اثربخشی در بهبود سازمان شخصیت و سازگاری زناشویی در ریخت مهرطلب (حرکت به سمت مردم) بوده و به ترتیب در ریخت برتری‌طلب (حرکت علیه مردم) و عزلت‌طلب (دور شدن از مردم) بهبودی بیشتر در مؤلفه‌های سازمان شخصیت و بعد در مؤلفه‌های سازگاری زناشویی مشاهده شده است. این یافته‌ها تغییرات معناداری را در برخی از مؤلفه‌های سازمان شخصیت و سازگاری زناشویی در ریخت‌های شخصیتی هورنای نشان داده‌اند؛ اگر چه بعضی از این تغییرات در مرحله پیگیری آشکار شده‌اند. بنابراین روان‌درمانی تحلیلی هورنای با ایجاد بهبودی در مؤلفه‌های سازمان شخصیت به جز روابط موضوعی و در سازگاری زناشویی مادران متقاضی طلاق براساس ریخت‌های شخصیتی مهرطلب، برتری‌طلب و عزلت‌طلب می‌تواند برای روانشناسان و زوج درمانگران در مداخله فردی روان‌رنجوری و پیشگیری از طلاق مفید باشد.

گزارش مقاله:

پرورش خلاقیت دانش آموزان تیزهوش: برنامه جامع حل مسأله خلاق

منبع:

سجادی اناری، سیدسعید؛ افروز، غلامعلی؛ و شکوهی یکتا، محسن (۱۴۰۱). پرورش خلاقیت دانش آموزان تیزهوش: برنامه جامع حل مسأله خلاق. فصلنامه علمی - پژوهشی خانواده و پژوهش، ۱۹(۳)، ۲۷-۴۴.

چکیده:

خلاقیت برای افراد با استعداد از اهمیتی ویژه برخوردار است زیرا به آنها کمک می‌کند تا به‌طور بالقوه توان خود را افزایش دهند و این امر به نفع جامعه است. مطالعه حاضر با هدف ارزیابی اثربخشی برنامه جامع حل مسأله خلاق بر افزایش خلاقیت دانش‌آموزان تیزهوش صورت گرفته است. پژوهش حاضر از نوع شبه‌آزمایشی است و با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه گواه انجام شده است. نمونه پژوهش شامل پنجاه دانش‌آموز پسر تیزهوش پایه‌های سوم تا ششم دبستان و والدین آنهاست. شرکت‌کنندگان به‌صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل گمارده شدند. از هر دو گروه تست تورنس نسخه تصویری گرفته شد. ۱۲ جلسه برای دانش‌آموزان و ۴ جلسه برنامه خانواده - محور برای والدین در نظر گرفته شد. محتوای جلسات برای دانش‌آموزان شامل بازی، فعالیتهای تعاملی گروهی و ابعاد هوشهای چندگانه (شامل قصه‌گویی، خواندن داستان، موسیقی، نمایش، مهارتهای حرکتی و ...) بود. به دلیل اهمیت بازی، برای کودکان برنامه و فعالیتهای براساس بازی و شامل سرگرمی بوده است. محتوای جلسات برای والدین نیز دانش‌افزایی در زمینه‌های راهکارهای افزایش

خلاقیت و روشهای فرزندپروری دانش آموزان تیزهوش بوده است. نتایج تحلیل کوواریانس نشان دهنده اثربخشی برنامه حل مسأله خلاق بوده است. تفاوتی معنادار میان پیش آزمون و پس آزمون در ابعاد مؤلفه های خلاقیت تورنس (سیالی، انعطاف، ابتکار و بسط) میان گروه آزمایش و کنترل دیده شده است ($P < 0.05/0$). این مطالعه نشان می دهد که عملکرد خلاقیت در میان دانش آموزان تیزهوش می تواند از طریق برنامه هایی با ساختار مناسب و همراه با سرگرمی تقویت شود. برای پژوهشهای آینده اثربخشی مطالعات طولی پیشنهاد می شود. همچنین اجرای این برنامه روی دانش آموزان عادی نیز توصیه می شود.

معرفی کتاب:

کودکان با ما ارتباط برقرار می کنند اگر...

نام: کودکان با ما ارتباط برقرار می کنند اگر...

نویسنده: حسین حیدری هراتمه

انتشارات: آوای نور

تعداد صفحه: ۲۴۰

توضیح: برقرار کردن ارتباط با کودکان، یکی از بهترین و خوشایندترین تجربه ها هم برای فرزند و هم برای والدین است. بیایید با آموزش و آگاهی لازم در این راستا ضامن روابط مؤثر با کودک خود باشیم.